

**РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ЯК ОДИН ІЗ ЗАХОДІВ
ПОЛІПШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ****Цуркан І.М., к.е.н., доц.; Нагорна К.М.**

Національний гірничий університет

Одним із актуальних завдань держави є забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, а саме активізація інвестиційної діяльності та значне нарощування обсягів інвестицій. Від вирішення цього завдання залежать соціально-економічна динаміка, ефективність залучення в світовий поділ праці, можливість модернізації національної економіки. Податкова система є важливим інструментом економічного впливу держави при проведенні інвестиційної політики, її реформування та удосконалення є однією з умов створення привабливого інвестиційного клімату та розвитку інфраструктури інвестиційної діяльності для забезпечення сталого економічного зростання та підвищення життєвого рівня населення [1].

Податкова система України створена за зразком податкових систем європейських країн, але на відміну від країн ЄС податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє інноваційно-інвестиційному розвитку, зростанню економічної активності суб'єктів господарювання. Процеси глобалізації та інтеграції висувають нові вимоги до податкової системи [2].

Створення сприятливих умов для інвестиційної діяльності є передумовою підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання як на національному ринку, так і на міжнародній арені. Для активізації інвестиційної діяльності слід: знизити рівень державного регулювання підприємницької діяльності та забезпечити стабільність відповідного законодавства, усунути неоднозначність трактування нормативно-правових актів, знизити податкове навантаження, забезпечити стабільність політичного середовища, завершити адміністративну реформу, забезпечити публічність та прозорість у прийнятті рішень органами влади і в результаті подолати прояви корупції, активізувати діяльність із створення позитивного іміджу держави [2].

Роль і місце податкової системи та її реформи в напрямі стимулювання соціально-економічного розвитку, інвестиційно-інноваційної діяльності потребують ретельного дослідження. В ході цього дослідження необхідно визначити основні недоліки і напрямки розвитку податкової системи в інвестиційному контексті [1].

Існуючі в Україні перешкоди реалізації пріоритетів формування інвестиційного клімату мають системний характер і охоплюють правову, економічну, науково-технологічну та фінансову складові. Характерними особливостями, які стримують поліпшення інвестиційного клімату, є переобтяженість регуляторними нормами та складність податкової системи. Подолати дану перешкоду можливо шляхом забезпечення подальшого реформування податкової системи, в тому числі за рахунок зниження податкового навантаження, оптимізації та підвищення прозорості процедури адміністрування податків, безумовного додержання прав платників податків. На сьогоднішній день необхідним є запровадження елементів інвестиційно-інноваційного стимулювання в системі оподаткування. Розпочинати це необхідно з азів – визначення цілей, принципів функціонування, структури податкової системи, відповідно до яких мають бути створені механізми стягнення кожного окремого податку. Саме тому в процесі розробки Податкового кодексу України необхідно враховувати всі вище перераховані умови, адже від цього залежить подальше формування конкурентоспроможної національної податкової системи [3].

На формування сприятливого інвестиційного клімату впливає розвиток як всієї податкової системи, так і кожного податку окремо. Численні дослідження науковців показали, що податок на прибуток підприємств є одним з основних інструментів впливу на поліпшення інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Податок на прибуток

має величезний регулюючий потенціал, але існуюча в Україні податкова система використовує його неповну потужність, натомість акцентується увага на його фіскальному значенні. З метою поживлення інвестиційної діяльності важливо переорієнтуватися з суто фіскальної спрямованості даного податку на регулятивну шляхом використання в механізмі сплати цього податку стимулів інвестиційного характеру [2,4].

Практика застосування податку на прибуток в Україні показала, що існують наступні недоліки, які мають негативний вплив на розвиток діяльності підприємств і, як наслідок, уповільнення їх інвестиційної діяльності:

1. Визначення для цілей оподаткування прибутку як різниці між скоригованими валовими доходами, валовими витратами і амортизаційними відрахуваннями стримує зростання рентабельності виробництва, оскільки діє принцип: чим більше витрачаєш, тим менше сплачуєш до бюджету;

2. Малий відсоток дозволених витрат на покращення основних фондів (10 відсотків на рік від їх балансової вартості);

3. Система оподаткування прибутку підприємств не передбачає інвестиційного податкового кредиту, а також пільг на частину прибутку, що інвестується (реінвестується) у виробництво [4].

Основні напрямки удосконалення системи прибуткового оподаткування в Україні передбачають:

1. Зниження реального податкового навантаження на товаровиробників у поєднанні з безумовним забезпеченням необхідними фінансовими ресурсами бюджету, що може бути вирішено шляхом визначення оптимальної ставки податку на прибуток;

2. Можлива диференціація ставки податку на прибуток залежно від рентабельності виробництва та галузі, у якій працює підприємство. За рахунок запровадження диференціації ставок податку або надання податкових пільг можливо вплинути на процес накопичення капіталу, на стимулювання інвестиційної активності підприємств;

3. Впровадження регресивної шкали стягування податку на прибуток, відповідно до якої зі збільшенням доходу ставка податку зменшується;

4. Для здійснення стимулюючого впливу податку на прибуток на активізацію інвестиційної діяльності необхідно запровадити інвестиційні пільги прямої дії у вигляді інвестиційного кредиту, тобто вирахування із суми податку на прибуток певної частини інвестиційних витрат підприємства [4].

Виходячи з вище викладеного, можна зробити висновок, що реформування податкової системи є безумовно дієвим інструментом підвищення конкурентоспроможності держави та сприятиме розвитку інвестиційних процесів в економіці.

Література:

1. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної діяльності на 2002-2010 роки: Постанова КМУ від 28 грудня 2001р. №1801;
2. К.Швабій, Д.Серебрянський. Інвестиційні стимули в механізмі оподаткування прибутку підприємств в Україні//Економіка України – 2007 - №7;
3. І.М.Бурденко. Податкова система як інструмент інноваційно-інвестиційного розвитку України// Актуальні проблеми економіки. – 2008 - №3(81);
4. Грудзевич І.Т., Момчева А.М. Проблеми та перспективи розвитку регулюючої функції податку на прибуток підприємств// Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зб.наукових праць. Економічні науки.2008.-№7-С.142-14